

AMERIŠKI SLOVENC

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU,
— S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI IN ZAPADNE SLOVANSKE ZVEZE V DENVER, COLO.

STEV. (No.) 84.

CHICAGO, ILL., PETEK. 29. MAJA — FRIDAY, MAY, 29, 1925.

LETNIK XXXIV.

Načrt sovjetske Rusije.

SOVJETI SE PRIPRAVLJAJO NA VELIKO OFENZIVO PROTI ROMUNJI IN IZ BALKANSKIH DRŽAV NAPRAVITI REPUBLIKE, PO BOLŠEVIŠKEM "RECEPTU."

Carigrad, Turčija. — Sovjetska Rusija je pripravljena na veliko ofenzivo proti Romuniji, in sicer se to poletje. To je tudi bil vzrok, da je bil bivši vojni minister Trotzky, pozvan v Moskvo, kjer bo imenovan na njegovo prejšnje mesto, ali pa poveljnikom rdeče armade. Prva točka po kateri bodo poslegli je Besarabija, druga proglasiti Romunijo kot sovjetsko republiko, nadalje ustanoviti republiko v Bolgariji, ko dosežejo tukaj navedene točke, potem se Grčija in Jugoslavija ne boste mogli upirati in tako bo ves Balkan "rdeč." (So pač sanje.)

Ker imati Romunija in Poljska v pogodbi eno drugo podpirati v slučaju napada Rusije, namerava sovjetska vlada držati Poljsko v šahu na ta način, da ustanovi sovjetsko republiko v Poljski Galiciji z Lembergom kot glavno mesto. Za to nameravajo operacijo je dobila sovjetska vlada pogum, ker se zanaša, da sti Romunija in Bolgarija močno oslabei vsled notranjih nemirov. Dalje; Francija ima dovolj opravila v Maroku in tudi stališče Anglije ni nič kaj prijetno, ker slednjo ogroža 250.000 Turkov, Jugoslavija in Grčija sta pa itak na robu revolucije.

Iz zanesljivih virov se doznava, da namerava pri tej operaciji poslati sovjetska vlada en milijon množ preko reke Dnjestera v Besarabijo. Ena skupina rdeče armade bo udarila na Bukarešto, dočim bo druga skušala zajeti romunsko armado ob reki.

Iz gornjega poročila je razvidno, da so prišli zopet črni oblaki nad nesrečni Balkan, ki grozijo, da se bo zopet pričelo klanje, ki zna biti še hujše, kot je bilo ono v svetovni vojni.

Iz poštne urada.

Iz vrhovnega poštne urada se je javila, da gre na milijone pisem v nič, radi nepravilnih, oziroma pomanjkljivih naslovov. Po izjavi poštnega mojstra Arthur C. Luederja je bilo lansko leto v Chicagi nad 25.000.000 pisem in drugih poštne pošiljke radi zgoraj navedenega vzroka zadržanih, nekateri pa sploh niso bili oddani; tako je prišlo nad 6.000.000 pisem na takozvani "Dead Letter Section," kjer se jih odpre in uniči.

Poleg tega je bilo poslano iz chikaškega poštne urada na gori omenjeni oddelki tudi 125.933 zavrtkov in 308.000 pisem, ki niti naslovljeni niso bili. Celo pisma, ki so vsebovala denar so bila pomanjkljivo naslovljena in so na gori imenovanem oddelku v teku lanskega leta ko so odpirali pisma, dobili \$32.489.14 v gotovini.

Vsled tega se priporoča, da vsakdo, ki ne zna dobro pisati, naj prosí koga drugega, da mu napiše vsaj naslov, da bo gotovo pošiljatev prišla v prave roke.

RUDNIŠKA NESREČA.

Velika eksplozija, 65 rudarjev zajetih. — Gosti dim zadržuje delo reševalcev. — Ni veliko upanja, da bi se nesrečneži rešilo žive.

Raleigh, N. C. — Zopet se poroča o nesreči v rudniku, kjer je eksplozija pokopala 65 žrtev, trpinov, ki s tveganjem lastnega življenja kopicijo milijone nekaterim, in to za plačo, s katero se komaj preživijo. To pot prihaja žalosten glas iz Raleigha, N. C. V rovu Carolina Coal kompanije, osem milij od Sanforda je nastala iz do sedaj še nepojasnjenega vzroka eksplozija, ki je zasula 65 rudarjev. Ker je bil dim, ki je nastal pri razstrelbi silno gost, ni bilo mogoče pričeti z rešilno akcijo takoj, splošno se sodi, da so vsi nesrečneži mrtvi.

NEMIRI V AVSTRIJI.

Avstrijske oblasti izpušile iz ječ izgrede, ker so delavci grozili s stavko. — Društva nacionalistev razpuščajo, socialističnih se ne dotaknejo.

Dunaj. — V Avstriji so se pričeli nemiri, ki ne obetajo nič dobrega. Nemški fašisti na eni strani in socialisti na drugi; torej dve stranki, ki, ako se jih sodi po njih načelih, so si smrtni sovražniki.

Pred kratkem je prišlo do spopada v Moedling med nacionalisti, ki so člani podružnice nemških fašistov in socialisti. Več nacionalistov je bilo aretiranih. V ječo so utaknili tudi par socialistov, katere so pa morali takoj izpušiti, kajti njih voditelji so grozili z generalno stavko, ako bi se jih obdržalo še dalje v ječi. Govori se, da bodo vsa nacionalistična društva razpuščena, dočim se socialističnih vlada ne upa dotakniti.

Komunisti pa tudi tukaj, kakor povsod, gledajo kako bi izžvali nemire, a ne bo jim uspelo, ker zmernejši socialisti imajo celo situacijo v rokah. Pri izgredu v Moedling je bilo 14 oseb ranjenih, katere so morali prepeljati v bolnišnico; socialistični občinski svetnik Mueller je bil pa usmrten. Pokopali so ga pretečeno nedeljo, pogreba se je udeležilo veliko število pristašev. To priliko so izrabili tudi socialisti, ki so se v velikem številu zbrali na "Ringu" ter več ur zadrževali ves promet. Vsi so bili oboroženi z revolverji.

Dete padlo iz 3. nadstropja, ostalo nepoškodovano.

Chicago, Ill. — Angelj varuh je varoval 2-letno dete Michael Krastulovich, 3123 Shields ave., katero je padlo iz porč tretjega nadstropja na cementni tlak, a je ostalo popolnoma nepoškodovano.

KRIŽEM SVETA.

Washington. — Od tukaj so se poslala uradna poročila na vse poštne postaje, naj se pošiljatev namenjene v Rusijo ne naslovljajo več, kakor doslej "Rusija," temveč, "Združenje socialističnih sovjetskih republik."

Chicago, Ill. — Ker je za pričakovati draginje radi mrzlega vremena, vsakdo hiti kupovati žito, katero je znatno poskočilo na ceni.

Washington. — Najvišje sodišče Zdr. držav je določilo, da se sme objavljati po listih svota, katero plačajo davkoplačevalci, ker to ni protipostavno.

New York. — Guv. Alfred Smith, je zapustil svojo hišo na Oliver cesti in se preselil, poslopje pa prepustil St. James katoliški cerkvi, ki se bo porabilo za šolo.

Toronto, Ont. — Dve deklici po 16 let in ena starejša, jetnice v tukajšnji občinski ječi so usmrtille svojo oskrbnico in pobegnile.

Carigrad, Turčija. — Turška vlada ne dovoli, da bi na njenem ozemlju plapolala nova zastava Zveze narodov, ki je temno modra z dvema zlatima črtama navskriž.

Okrožno sodišče v Waukegan, Ill. je obsodilo oba morilca, ki sta usmrtila Russel Dickeya, uslužbenca Chicago & Northwestern's Viking express na 25 let ječe, kazen se jima pa zna zmanjšati na 13 let, ako se bosta dobro zadržala.

Stockholm. — Od tukaj prihaja poročilo, da se je finančni odbor odločil, prodati vse dragocenosti bivšega ruskega cara. Med te spada tudi krona in ježlo, ter veliko drugih dragocenosti. Imenovana je komisija, ki pojde v Ameriko, kjer upa najti dobre kupce.

Washington. — Japonci ne morejo postati ameriški državljani, tudi če so tukaj v vojaški službi. Hidomaitu Toyoda, je bil primoran med vojno obleči vojaško suknjo naše armade, ko je pa prošil za državljski papir, se mu je istega odklonilo.

Tokio, Japonsko. — Od tukaj poročajo o novih potresnih sunkih, ki pa niso napravili škode, pač pa obilo strahu med že itak zbeganim ljudstvom.

Chicago, Ill. — Milton Mertons, 23 let star, je bil na mestu mrtve in avto v katerem se je vozil popolnoma razbit, ki je zadel v osebnih vlak na križišču v bližini Baringtona. Mertona je pri sunku vrglo daleč naprej na progo nakar je šel preko njega vlak in ga dobesedno razmesaril.

Fort de France, Martinique. — Od tukaj prihaja poročilo, da je prišlo pri občinskih volitvah do spopada med volilci, posledica je bila osem mrtvih in 13 ranjenih.

Manila. — Pet mladih sinov iz boljših družin in šolsko izobrazbo je oropalo neko banko za \$75.000, kateri denar so poskrili. Sodniško se jih ne bo preganjalo, ker bo škoda poravnana, največ pa radi tega, da ne pridejo v javnost imena starišev, ki so na glasu kot boljši meščani.

NEMCIJA IN VARSTVENI PAKT.

Na mednarodni konferenci, ki se bo vršila to poletje, se pričakuje, da bo rešeno vprašanje nesporazuma med Nemčijo in zavezniki.

Berlin. — Nemčija je silno potrta glede varstvenega pakta. Na mednarodni konferenci, ki se bo vršila to poletje, bo Nemčija razjasnila obzorje političnih zmešnjav v Evropi. Glede Francije, je danes Nemčija popolnoma drugega mnenja, kot je pa bila v začetku tega leta. Nemčija ne veruje, da Francija vsiljuje varstveni pakt, in tudi ne, da si želi da mora Nemčija vstopiti h Zvezi narodov. Oni smatrajo Francijo kot nezmožno se vmešavati v politiko, vsaj toliko časa, dokler ni vreden francoska finančna in sporazum glede dolga Ameriki. Nemci smatrajo Francoze danes kot slabiče, ki jih tarejo slabe finančne razmere, sitnosti v Maroku, kar jih dela nezmožne, da bi se spuščali v bodisi kakršnekoli pogajanja.

Pozornost Nemčije je obrnjena le na izpraznitev Porurja in Kolina, polagajo pa tudi veliko važnost na trgovinsko pogodbo s Francijo. Ne sme se pozabiti, da je državni proračun Nemčije izoben, dočim je industrija šla rakovo pot; marka je znatno padla.

V splošnem je pa Nemčija mnenja, da si s Francijo lahko podasta roki, ker ena kot druga je potrebna le miru in sporazuma.

Smrt zarotnikov v Bolgariji. Sofija, Bolgarija. — George Koev, podpolkovnik v rezervi; Peter Zagorsky, mežnar in Marko Friedman, odvetnik, so bili dne 27. maja obeseni. Vsi gori omenjeni so bili obdolženi kot sokrivci napada na katedralo, pri katerem je prišlo okrog 200 oseb ob življenje. Eksekuciji, katero so izvršili trije cigani, je prisostvovalo 30.000 ljudi.

Dve minuti predno je dobil Friedman vrv okrog vratu, je smeje trdil, da je nedolžen in da ni imel pri omenjenem napadu nič opravka. Zagorsky je pa svojo krivdo priznal, a Koev je tudi do zadnjega trdil, da gre nedolžen v smrt.

Zagorsky, kakor je bilo že poročano, je sodeloval pri napadu za borih \$80, radi katerih je prišlo toliko ljudi ob življenje in napolned tudi njegovo.

Romunija bo odgovorila na noto Ameriki.

Bukarešta, Romunija. — Romunska vlada je obljubila, da bo še tekom tega tedna odgovorila na ameriško noto glede dolga. Pred enim mesecem je že bila poslana nota, za katero se pa romunska vlada ni zmešala, dokler jo ni ameriška vlada na to zopet opomnila.

Olso, Norveško. — Tukaj so zaplenili 16.000 kvorot tihotapskega žganja na nekem nemškem parniku, katerega so nameravali vtihotapiti v deželo.

KLANJE V MAROKU SE BLIŽA H KONCU.

Francija in Španija sti pri volji se pogajati z Abdel Krimom in prenehati s sovražnostmi. — Francozi zopet pognali v beg Rifijance.

Tangier. — Vest, da je Francija v soglasju s Španijo pri volji pripoznati neodvisnost Rifijancev, je nemalo osupnila diplomatske kroge. Je pa edini izhod iz te krize, ali pa podvzeti operacijo, ki bi Francijo finančno še bolj potrla, pa tudi izzvala notranje nemire, ker večina francoskega ljudstva se ne strinja s to kampanjo.

Španija in Francija sta predložili Abdel Krimu pogoje za mir. Ti pogoji nudijo Rifijancem pravico do trgovine, ne da bi jih zadrževala colninska oblast. Abdel Krim pa nima volje se spustiti v pogajanje s Španijo, dokler ne pride Tetuan pod njegovo oblast. V splošnem se pa sodi, da bo Krim popustil in sprejel ponudbo, ker je začel uvidevati, da ne bo kos francoski premoči. Francozi so napravili uspešno blokado, katere grozi četam Abdel Krima z lakoto.

To blokado pa izrabljajo podjetni tihotapci in pridno tihotapijo živila. Španija je poslala svoje čete, da to prepreči, ker blokada je najuspešnejše orožje proti Rifijancem.

Poročilo o poteku bojne operacije je za Francoze ugodno. Navalili so na Rifijance, klanje je bilo strašno, na bojišču je ostalo veliko število mrtvih. Na treh točkah so Francozi napadli sovražnika; tudi to pot so igrala važno vlogo zračna letala in veliki topovi.

Gen. Wood za sklad v pomoč gobavim.

Guverner, gen. Wood, ki se nahaja na filipinskih otokih si je nadel človekoljubno nalogo, nabirati prispevke za sklad, in sicer \$1.000.000, s katerim naj bi se pomagalo zatirati strahansko bolezen gobavost. Veliko se je že storilo za te nesrečneže v Cullon na Filipinah, kjer je največja kolonija gobavcev.

Ni pa le na Filipinah, ta bolezen, temveč po celem svetu, dasi je drugod število gobavih le majhno, napram onim na Filipinah. Največ teh nesrečnežev je v nekaterih angleških kolonijah, osebito v Indiji. Anglija ima dobro organizirano društvo, ki je v veliko pomoč gobavim.

Na Filipinah je danes število gobavih 12.000.

Stirje usmrteni v Mehiki.

Mexico City. — Štiri osebe so bile usmrteno, med temi župan mesta Pachuca, ko je prišlo do spopada med agrarci in policiji. Pachuca je eno najbogatijših rudniških mest v Mehiki. Isto poročilo tudi pravi, da je dan popreje prišlo do boja med banditi in policijo, pri čemer je bil en policist ustreljen, stirje so pa zadobili težke poškodbe.

Od leta 1844. se je priselilo v Zdr. države 35.000.000 naseljencev, in sicer iz vseh delov sveta.

Iz neodrešene domovine.

KAJ HOČEJO FAŠISTI S SLOVENSKIM LJUDSTVOM V JULJSKI KRAJINI. — VELIKI CERKVENI KONCERT NA REKI. — DRUGE ZANIMIVE VESTI.

Fašistovski postopanje.

Fašisti hočejo z vso silo zagospodovati nad slovenskim ljudstvom v Julijski Krajini, tako da bi jim bilo po pasje pokorno in bi storilo v vseh slučajih samo to, kar dovoli ali ukažejo oni. Napotje proti zagospodovalnem načrtu jim delajo slovenske politične in gospodarske organizacije in iz tega napotja izvira fašistovski sovražstvo do Slovencev. V "Piccolu" je bil članek nekega italijanskega advokata, ki pravi, kako da brezvestneži zapeljujejo Slovence glede službenega naznanila o novi prijavi vojnih dajatev in kako da je on nekod podal slovenskim posestnikom pravo poročilo o tej stvari. Članek je bil hujskaški in je kazal namen, da bi se morali Slovenci v takih rečeh obrabčati do Italijanov, potem pa bi bilo vse prav. Italijan bi dobil maseh, zaslužek in vsa stvar bi se rešila pristno po italijansko, to se pravi: v prevaro in škodo slovenskega ljudstva.

Ko sta bila v Postojni dva odposlanca od političnega društva "Edinosti" da tudi ustmeno podasta ljudem pojasnila, so divjali nad njima fašisti in ju neusmiljeno pretepli. Take so razmere med našimi brati pod italijansko vlado.

Za župnika v Barkovljah pri Trstu

Je bil instaliran don Luigi Salvadori. To je prvi italijanski župnik v Barkovljah po dolgi dobi slovenskih župnikov. Don Salvadori je rojen v Trstu leta 1895. in je služboval pri Sv. Jakobu in v Škedenju.

Požar pri Ptuj.

V Vičavi pri Ptuj je nastal požar v poslopju nekega tamšnjega posestnika. Na kraj požara so prispele požarne brambe iz mesta in okolice ter oženj po večurnem napornem gašenju omejile. Škoda je zelo velika.

Smrtna kosa.

V Zgoniku je umrla 20-letna Zorka Gruđen, hčerka tamkajšnjega posestnika Miroslava Gruđna.

Grozna nesreča v tržaški prosti luki.

V tržaški prosti luki se je pripetila pred kratkim grozna nesreča, 18-letni voznik Angel Tossuti je pripeljal v luko težak dvouprežen voz, s katerim je moral privoziti do takozvane bankine, kjer se razkladajo tovari. Hodil je med vozom in bed bankino, kjer je hotel pognati konje nazaj. V hipu pa so se konji pomaknili naprej in oje voza se je zarilo v mladeniča s tako silo, da mu je zmecalo več reber ter mu tudi sicer prizadejalo težke notranje poškodbe. Nastopil je močan krvotok, radi katerega so morali oddati nesrečneža nemudoma v bolnišnico, kjer bržčas ne bo okreval.

Vrv se je pravočasno utrgala pri služkinji Filippini, stanujo-

Či v Trstu ulica Fabio Fibri 17.

Zenska, kateri je že 40 let, se je hotela obesiti na žebelj. Pripravila je zanjko ter jo pritrčila na žebelj, ki se je pa pod težo svoje žrtve omajal in popustil, tako da je padla samomorilna kandidatinja z vrvo okrog vratu nezavestna na tla. Zena bo okrevala.

Zopet nesreča v škedenjskih plavžih.

V škedenjskih plavžih se je pripetila 49-letnemu težaku Antonu Babiču neprijetna nesreča; med nakladanjem premoga se je vtrgal koš s kosi črne rude, ki se je vsula Babiču na glavo in po životu. Poškodbe, ki jih je zadobil težak so številne, a k sreči ne nevarne.

Nalezljive bolezni v Trstu.

Prošlosti zabeležuje tržaški zdravstveni izkaz 6 slučajev davice, 15 slučajev škrlatice in 20 slučajev trebušnega legarja.

Žalosten konec mladega dekleta.

Obesila se je v Trstu komaj 18-letna služkinja Marija Pečar, doma iz tržaške okolice. Kaj je deklica gnalo v žalostno smrt, ni dognano. Nekateri pravijo, da se je Pečarjeva končala radi nesrečne ljubezni.

V vodnjaku je utonil

70-letni stavec Iv. Molderič na Vrdeli pri Trstu. Šel je na domači vrt za hišo, da bi se navžil svežega zraka. Ko je šel mimo vodnjaka, ga je obšla hipna slabost. Nagnil se je nazaj in prekucnil v vodnjak.

Bratomor.

V občini Mol v Bački sta se sprla brata Andrej in Janez Sinka radi konja in voza. Med prepriem je Janez pograbil vi-le in navalil na Andreja, ki pa je zagrabil za kol, ležeč na tleh in brata udaril po glavi. Ta je vsled zadobljenih poškodb drugi dan umrl.

DENARNE POŠILJATVE

V JUGOSLAVIJO, ITALIJO, AVSTRIJO, ITD.

Naša banka ima svoje lastne zveze s pošto in; zanesljivimi bankami v starem kraju in naše pošiljatev so dostavljene prejemniku na dom ali na zadnjo pošto točno in brez vsakega odbitka.

Naše cene za pošiljke v dinarjih in B rah so bile večerj sledeče:

Skupno s poštnino:	
500 — Din.	9.00
1,000 — Din.	17.65
2,500 — Din.	44.00
5,000 — Din.	87.50
10,000 — Din.	174.00
100 — Lir	4.80
200 — Lir	9.25
500 — Lir	22.25
1,000 — Lir	43.25

Pri pošiljatev nad 10.000 Din. ali nad 2.000 Lir poseben popust.

Ker se cena denarja čestokrat menja, dostikrat docela nepričakovano, je absolutno nemogoče določiti cene vnaprej. Zato se pošiljatev nakažejo po cenah onega dne, ko mi sprejmemo denar.

DOLARJE POŠILJAMO MI TUDI V JUGOSLAVIJO IN SICER PO POŠTI KAKOR TUDI BRZOJAVNO.

Vse pošiljatev naslovite na—SLOVENSKO BANKO
ZAKRAJŠEK & ČEŠAREK
70-TH AVE. NEW YORK CITY.

AMERIKANSKI SLOVENE

Prvi in najstarejši slovenski katoliški list v Ameriki. Amerikanski Slovenec ustanovljen leta 1891. Edinost leta 1914.
The first and the oldest Slovenian Catholic Newspaper in America.
Amerikanski Slovenec established 1891. Edinost 1914.
shaja vsaki torek, sredo, četrtek in petek.
Issued every Tuesday, Wednesday, Thursday and Friday.
— PUBLISHED BY: —

Edinost Publishing Company
849 — West 22nd Street, Chicago, Ill.
Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo. Advertising rates on application.	
AROČNINA:	
Za Zedinjene države za celo leto	\$4.00
Za Zedinjene države za pol leta	\$2.00
Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$4.75
Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$2.50
UBSCRIPTION:	
For United States per year	\$4.00
For United States per half year	\$2.00
For Chicago, Canada and Europe per year	\$4.75
For Chicago, Canada and Europe per half year	\$2.50

Entered as second class matter October 11th 1919. at Post Office at Chicago, Ill., under the act of March 3rd 1879.

Kardinal Mercier in socialisti.

Ne dolgo tega so imeli v Belgiji volitve za državni zbor. Tekom volitev so se fanatični socialisti posluževali raznovrstnih nesramnih obrekovanj, ki so posebno letela na najbolj častitljivega moža v Evropi — na svetovno znanega kardinala Mercierja, sivolasega starčka.

Kardinal Mercier je čutil, da nikakor ne more molčati na skrajno predrzno-nesramne socialistične laži, ne da bi škodoval katolicizmu. Izmed socialističnih listov se je v skrajno ogabnem tonu najbolj divje izražal dnevnik "Le Peuple." Na ta list je kardinal naslovil protestno pismo. To protestno pismo je moral časopis "Le Peuple" dobesečno natisniti brez vsake zamude, z ravno enakimi črkami, s katerimi je sramotil katoličane. Ako socialistični urednik ne bi storil tega, bi bil za dolgo časa zaprt.

Pismo, ki ga je napisal kardinal Mercier je tipično in tako uničujoče za rdeče urednike, da so se potuhnili nemudoma in absolutno prenehali z napadom na moža, katerega sicer časti in se mu klanja ves svet. Pismo kardinala se je glasilo:

"Uredniku 'Le Peuple,' v Bruslju: —

Gospod:

"Zadnje čase ste si večkrat, zlasti pa 12. in 18. dneva tega meseca, vzeli za zabavo sramotiti me, in sicer potem vašega pisanja in karikatur. Ker prihaja to od vas, seveda nima nobene pomena, da se niste pri tem posluževali zločinske sramote, nezaslišane obrekovanja, iz katerega ste skušali kovati za sebe političen kapital, in to me je baš napotilo, da ne morem dopustiti, da bi molčal.

"Kaj hočete z menoj?"

"Moje uboge osebe gotovo ne poželite, kajti jaz nisem niti 'buržo' niti 'kapitalist.' Moje življenje je veliko bližje prostemu delavcu, kot življenje ogromnega števila mož vaše stranke. Ne, moja oseba vam ne služi za tarčo. Pač pa škof v meni je, ki vznemirja vaš duševni mir, iskreni služabnik cerkve, ki tolmači katoliške resnice. Vi se bojite resnice, in raditega si prizadevate, da bi me pregnali od razlaganja resnice. Vi se bojite svetlobe, ker vas preklinja; vi jo sovražite, zato jo dušite. Vam so dobra vsa sredstva, med temi tudi sramota, laži, obrekovanje.

"Sramota! Od nekega dunajskega boljševiskega časopisa ste si sposodili sliko, ki kaže vislice, ki zro na prestrašena ženska in otroke. Prav mogoče je, da se je teh vislic posluževal Bela Kun in njegova rdeča garda. Kajti znano in dokazano je pod posebno komisijo, pri kateri je bilo mnogo delegatov iz Zjed. držav, da so v kleti Bathyanijeve palače v Budimpešti boljševiski agenti obešali svoje žrtve in pomorili stotine oseb.

"Mogoče je, da tedaj, ko je bil Bela Kun in njegov boljševisem na Ogrskem uničen, in so boljševiski v naglici odnesli pete iz Ogrske, da so se dotičnih vislic posluževali contra-revolucionarji. Komu je mogoče povedati, kje so se skrivali pravi krivci v tej mešanici prelijanja krvi in revolucije? Koliko odgovornosti imajo hruškači revolucije, ki potem, ko pobijejo stotine nedolžnih žrtev, sramotno pobegnejo iz dežele.

Zločinci se ne fotografirajo radi, da bi tako bodoče generacije vede, kdo je s krvjo dušil njih očete. Raditega vi ne veste nič več kot jaz, če je Horthyeva vlada odgovorna za grozovitosti, o katerih nam da razmišljati vaša ogabna slika. Toda kar vi veste, oziroma kar bi morali vedeti, da admiral Horthy (ogrski vladar) ni 'klerikalec,' to je, 'katoličan' v pomenu besede kot jo rabite vi. Oh, seveda, vi ne trdite tega, vi ste prepošteni, da bi kaj takega rekli, toda v resnici pa le namigavate ljudem to.

"Nad sliko vislic ste tiskali z debelimi črkami: 'Beli teror v klerikalni Ogrski admiral Horthy,' in spodaj pod pošastno sliko tiskate: 'V medaljonu kardinal Mercierja, ki je sprejel odlikovanje od rablja Horthya.'"

"Ze precej vaših socialističnih piscev se je dovolilo skrajno neslano šalo, da sem jaz sprejel odlikovanje od Horthya. Kar so si domišljali v svojih glavah, so vzeli za resnico. Jaz nisem sprejel nobenega ogrskega odlikovanja. Nikdar nisem imel prilike niti sprejeti niti zavreči kakšnega ogrskega odlikovanja, kajti nikdar mi še ni bilo ponujano. Dokazano imate torej, da ste vedoma, sramotno lagali.

"Tu imate drugo odgovor. V svoji številki z dne 12. marca se drznete trditi, da papeži še niso nikdar obsodili socializma, in da je kardinal Mercier zadnje čase trdil, da je vsakdo lahko socialist in katoličan. Obe vaši trditvi nasprotujeta resnici, in tega vi ne morete zanikati. Torej vaše trditve niso pomote, pač pa laži. To je obrekovanje katoličanov. Tu imate odgovor: Vsi papeži, odkar se je socializem pričel, so javno obsodili socializem. Papež Pij IX. Pij X., Benedikt XV. Sedanji papež Pij XI. obsoja socializem. In ako mi obljubite, da boste tiskali te papeževe obsodbe socializma v vašem listu, vam bom z veseljem poslal dotične uradne obsodbe, da se pojasni vašim čitateljem resnica. Kar se tiče mene, nisem nikdar v svojem življenju, nikjer, niti v javnosti, privatno ali v cerkvi izjavil, da je katoličan lahko socialist. V tej točki se absolutno strinjam z vašim političnim načelnikom Van der Velde, ki piše v svojih 'Soc. osejih' sledeče: 'Biti ob istem času katolik in socialist, ni samo veliko nasprotje, pač pa je praktično nemogoče.'"

"Mogoče je nekaj slabšičev, ki v slabem razumu mislijo služiti ob istem času Bogu in vragu, to je, katolicizmu in socializmu. Toda motijo se: vera in socializem sta kot noč in dan, teoretično in praktično.

"Kar se tiče mojega osebnega stališča vam odpušcam, dočim vas pomilujem, ker ste dostojnost časopisja vrgli v blato s svojimi lažmi in ste prekoračili vse meje navadne človeške dostojnosti.

D. J. Cardinal Mercier,
nadškof v Mechlinu.

Cleveland - Collinwood, O.

Collinwoodska društva priredbe dne 31. maja ob 2. uri pop. skupni piknik na Reharjevih farmah. Veliko zanimanje je za to prireditev po naselbini in zvišeni namen za kojega se ta veselica priredi, nam daje vse najboljše pogoje, da bo collinwoodski piknik nekaj izvanrednega. Čisti dobiček je namenjen za collinwoodsko cerkev za zidanje nove šole. Na piknik so povabljeni vsa slovenska društva in vsi slovenski rodoljubi v Collinwoodu. Vabijo se vsi Slovenci v Clevelandu in okolici, da prihitijo se razvedrit zadnjo nedeljo in maju med nas Collinwoodčane, kjer nas bo slovenska beseda in slovenska pesem združila v prijateljsko vez. Skupaj združeni bomo potem lažje zmagovali vse ovire in zapreke za blagor našega naroda in naše slovenske mladine. Na svidenje tedaj pri pikniku na Reharjevih farmah.

Karol Skebe.

—o—

Pittsburgh, Pa.

Iz pota. — Cenjeno uredništvo: — Sprejmite nekoliko podatkov iz potovanja.

Ko sem skončal v ameriški Beli Ljubljani v Clevelandu, in drugih ohajskih naselbinah sem prestopil ohajsko-pennsyl-

vansko mejo ter krenil v znani Smoky City Pittsburgh.

Po Pennsylvaniji se delavske razmere razlikujejo. Po enih mestih so delavske razmere nekoliko boljše, po drugih slabše, kakor pač pride. V Ambridge ter Braddock ni brezposelnih ter obratujejo vsaki dan. Tu so velike železne tovarne, ker izdelujejo tovarne železne mostove in druge železne ograjenja. Tod po teh tovarnah so povečini naši ljudje zaposleni.

Verskem oziru so eni ostali zvesti drugi zapet ne. V Ambridge spadajo naši rojaki pod slovaško župnijo, ter se lepo razumejo.

V Braddocku je tudi velikanška tovarna, kjer izdelujejo razne električne potrebščine. Tu dela okrog 35,000 ljudi. Poleg teh so tudi livarne. Dela se srednje.

V Ambridgeu se imam zahvaliti za pomoč pri agitaciji dobri zastopnici Mrs. Svegel, kakor tudi za postrežbo in gostoljubnost. V Braddocku pa našemu vrlému zastopniku J. Lesjaku, kateremu se iz srca zahvaljujem za pomoč.

Okrog Braddocka je pokrajina bolj hribovita. Na vrhu je jako lepo za živeti in je lep razgled naokrog posebno sedaj v cvetočem maju. Slovenci so

tukaj jako prijazni ter tudi verni. Tukaj sem ustanovil novo katoliško društvo, katero se bo priklopilo h K. S. K. J. To mi je bilo mogoče doseči s pomočjo našega marljivega zastopnika Mr. Lesjaka.

Ko sem izgovoril v tej okolici sem se podal naprej v Canonsburg. Ustavil sem se pri Mr. Pelhanu, kjer sem bil prijazno sprejet in postrežen. Agitacija za naše liste se je tudi tukaj izborna obnesla. Pomagal mi je deloma Mr. Pelhan in deloma njegov sin, za kar se obema najlepše zahvaljujem. Obiskal sem tudi vrla Bevečev družino, kateri se tu tudi najlepše zahvaljujem za naklonjenost. Mrs. Bevc pa želim, da bi se ji povrnilo ljubo zdravje in da bi se čimprej povrnila zdrava h svoji družini.

Delavske razmere po tej okolici so slabe. Unijske majne so vse zaprte ter ne dela nobena nič, le nekaj majn obratuje, ki pa niso unijske ter so bolj oddaljene, v te hodi vse delat, da si zaslužijo vsakdanji kruh.

Iz Canonburške okolice sem odrinil v Bridgeville, Pa. Tu sem se najprvo ustavil pri naši zastopnici Mrs. Gradishar, ki mi je pomagala pri agitaciji. Tudi tukaj so delavske razmere slabe. Ljudje so brez dela skoro prav nič ne delajo. Oglašil sem se tudi pri tukajšnjemu preč. g. župniku A. Modru, ki so me z veseljem sprejeli ter mi tudi pomagali pri razširjanju katoliškega tiska. Z avtomobilom sva se peljala v Beadling ter tam dobila precej novih naročnikov. Bog in Majniška Kraljica naj zavednemu č. g. obilo poplača za trud in podporo, ki so mi jo nudili v tem slučaju. Hvala tudi za dar za novi stroj. Tukaj mi je tudi pomagal Mr. Krek, ki je tudi jako navdušen za katoliško časopisje in mi je tudi veliko pomagal, ko sva obiskavala slovenske družine po tej okolici. Tudi njemu najlepša zahvala in Bog plačaj. Vsem skupaj želim, da bi čimprej se začela v delavskem oziru, za vse boljše doba in vsem lepa hvala za naklonjenost in prijaznost!

Nadalje sem obiskal tudi naselbino v Burgettstownu, kjer sem se ustavil pri vrli družini Mr. Pintarjevi. Tukaj je bolj malo Slovencev, vendar se je dosegel primeroma slabim časom še dovoljen uspeh. Veliko družin je od tukaj odšlo v druge kraje za kruhom, ker tudi tukaj se slabo dela. Ob enem sem tudi zvedel za žalostno novico, da je tukajšna First National Banka prenehala s poslovanjem ter da je pri tem tudi nekaj Slovencev prizadetih, ker so imeli na tej banki svoje prihranke. Pravijo sicer, da bodo dobili denar nazaj, kar ljubi Bog daj, da bi. Mr. Pintarjevi družini se najlepše zahvaljujem za pomoč in gostoljubnost, posebno Mr. Grubarju, ki mi je pomagal, kakor tudi vsem naročnikom, ki so mi šli na roke.

Vsem Bog plačaj!

Še nekoliko pittsburghskih novic: — Tukaj se je obesil rojak Slabodnik dne 18. maja. Vzrok smrti alkohol ter nesrečen zakon in brezversko življenje, katero izvirja iz toliko opevane izobrazbe, ki jo širijo čikaški rdeči apostoli. — Danes so pokopali pa rojaka Benac, ki je po kratki boleznii po prehladu hitro podlegel smrti. Prejel je sv. zakramente pred smrtjo. Pokojni je bil dober katoliški mož. Za seboj zapuščal zalujočo vdovo ravno na porodu ž dvojčki, ter štiri večje otroke. Pogreb se je vršil iz domače cerkve s sv. mašo 23. maja. Sorodnikom izražam sožalje, pokojniku pa naj sveti večna luč in naj počiva v miru!

Leo Mladič, pot. zastopnik.

—o—

Canon City, Colo.

Iz naše podgorske coloradske naselbine se noben ne oglašja. Zato naj jaz nekoliko poročam.

Tukaj vlada sedaj velika suša in ta je najbrže nam tudi tinto izsušila, ker ni nič glasu iz naše naselbine.

Pred par dnevi so bile tukaj molitve za dež po vseh cerkvah katoliških in nekatoliških, kjer je ljudstvo prosilo Boga za dež. Bil je za tem parkrat nekoliko dež, a ne dovolj. Upamo, da bomo dobili še dežja pravočasno, da nam ne bo vse usahnilo.

Dne 9. in 10. maja so nas spet obiskali Rev. Father Ciril Zupan, O. S. B. iz Pueblo, Colorado in tako dali vsem priliko za opraviti velikonočno dolžnost. Preč. g. se prav lepo zahvaljujemo za njih trud, ki so ga imeli z nami in se jim priporočamo še znajprej. Bog plačaj!

Delavske razmere so tukaj precej slabe. Zadnje dva meseca se je delalo komaj po 1 in dva dni na teden. Dne 30. aprila pa so premogari zastavali, ker so jim hoteli preveč utrgati plače. Še dozdaj se ni veliko zasluzilo, pa še znižati hočejo. Kakor izgleda ni veliko upanja, da bi premogari zmagali, ker je rov začel obratovati precej drugi dan. Goto-vo pa je da borba bo trajala in da zahteve premogarjev so opravljene.

Iskreli pozdrav vsem naročnikom in naročnicam lista Amerikanski Slovenec — Edinost, kateremu želim, da bi nas skoraj obiskoval dnevno!

A. S. zastopnica.

—o—

Chicago, Ill.

Prihodnjo nedeljo 31. maja priredi naše društvo sv. Ane štev. 170, K. S. K. J. v cerkveni dvorani sv. Štefana zanimivo igro "Junaške Blejke." Igro bodo predstavljale naše najboljše igralke. Igra je v resnici zelo zanimiva, ki vsebuje polno humorja, da se ji bo vsakdo od srca nasmejal. Čikaške Slovence na to igro najljubneje vabimo, prav tako (Dalje na 3. strani.)

Dobrodušni naprednjaki iščejo in stičejo s svojim dolгим zakrivilnim nosom po Collinwoodu novo razporoko. Vsa priporočila kandidatini je treba nasloviti na znano kovačnico za razporoko, kjer daje vsa tozadevna poljsnila. — Spokornica iz Collinwooda.

Rudečim bratcem v Collinwoodu se je pesem "Collinwoodska Alegorija" silno dopadla; belili so si bistré glavičce, da bi naredili drugo "Alegorijo", pa so skovali le godlarijo. Nesli so pesem na sodnijo, ker so mislili sodnika učiti slovensko pet; pa jim je tamenda drugo zagodel. Ha, ha, ha! — Gobec iz Ribje vasi.

Newyorški Pe—Terček ni nič več tako veselo razpoložen, kakor svoje dni. Morda ga preveč s korbami obkladajo, ali pa frakelj preveč planta! Eno ali drugo je.

Na eno bi ga še rad spomnil, da revež ne pozabi in to je, kdaj bo javnosti obrazložil zanimivosti atovega koruznega zakona. Če Pe—Terčeku še ni vsa korajža zlezla doli proti petam, naj to nam enkrat pove!

Takim umazanim listom, kakor je Gl. Smrdobe se sploh ne izplača delati reklame. Tak list čitajo samo oni, ki so od vere odpadli in so v tem oziru popolnoma degenerirani. Noben količjak zmeren človek, takih nestrpnih in skrajno protiversko fanatičnih listov sploh ne čita. Kdor take liste plačuje, ta je že tako globoko padel, da za takega je škoda vsake besede. — Drugače pa seveda je s takimi listi, ki se izdajajo za enotnin denar, kakor je lawndalska rdeča tetka Presneta. Ta pač naš narod kvari in lawndalski rdeči apostoli usiljujejo narodu nekaj, kar narod odklanja, a ti apostoli tega ne upoštevajo, protesti lete v koš in sami se postavljajo za diktatorje. S temi pač velja se bojevati, ne pa s kakimi ničvrednimi izrodki, kakor se n. pr. zbirajo okrog umazanih bogokletnih flik, kakor je Glas Smrdobe. Za take naj zado- stuje tupatam le krepka breca, that's all!

Toliko proslavljeno napredno društvo v Collinwoodu ima čudnega bolnika. Znani "Prokletin" rokoborec je bil menda v svoji borbi preveč neroden, ker mu je nekdo baš par reber polomil. Prosvitljenc ti prišvedra na društveno sejo, se javi pri društvu za bolnega in pristavi, da ni treba mu pošiljati bolniških obiskovalcev, ker ne ve, ali bo bolan ali ne; pač čudni bolnik! — Opazovalec iz Collinwooda.

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard.
Iz angleščine prevel
Peter M. Černigoj.

Nesoglasje je nenadoma minilo ker so se pojavili v mestu klicarji, ki so oznanjali, da se bo poroka vršila v veliki dvorani Bele hiše eno uro pred solnčnim zahodom. Tedaj so se ženske zmagoslavno krohotale, moške pa so molčali.

Ob določeni uri je bila dvorana polna in prepolna ljudi, ki so se dobili prostora v njej. Med visokima obeliskoma, ki sta stala na vsaki strani odprtih cedrovih vrat, je ljudstvo viselo na stopnišču kakor roj čebel; širni trg spredaj in vse ceste, ki so vodile v dvorano, so bile črne od množice. Tam sicer niso mogli ničesar videti, a so se vendar pretepali za slednjo stopnjo; nekateri, ki so padli, niso nikdar več vstali. V procelju dvorane sta bila postavljena dva prestola, večji in bogatejši za princeso Abija, manjši za kraljico Neter-Tuo. Abi je odredil tako, ker mu je prekanjeni Kaku bil dopovedal, da mora takoj spočetak

pokazati ljudstvu, da vlada on in ne faraonova hči.

Ob določeni uri so se na dano znamenje z vrha vseh templjev oglasile troben-te. Trikrat so zatrobile, trikrat odmevale v tiholet vročega, mirnega zraka, oznanjujoč tako, da sta si v Hathorinem svetišču ob navzočnosti duhovnikov in vseh bogov Abi in Neter-Tua podala roke v zakon.

Med množico se je začela širiti še druga vest; kakor se širi krog, če pada kamen v vodo, je šla od ust do ust in je neprestano rastla.

V Hathorinem svetišču so se zgodili čudeži, so pravili. Vedeli so tudi že podrobnosti; ko je veliki duhovnik izročil nevesti običajni lotosov popek, božjo cvetlico, se je razcvetel v njeni roki. Priporočevali so tudi, da se je steblo cvetlice spremenilo v zlato žezlo in nje kelih v bleščeč safir, lepši, nego jih je bilo najti v rudokopih v puščavi.

In to še ni bilo vse, je pravila govorica. Ko je namreč ženini Abi daroval boginji belega goloba na oltar, je skozi vrata priplul v svetišče jastreb in mu je goloba umoril v roki. Umril ga je v temi in

ga pustil mrtvega, krvavečega iz kljuna in iz prsi, mrtvega na kolenih boginje; popustil ga je in zopet odletel.

Kateri jastreb, se je izpraševalo ljudstvo, bi si upal kaj takega storiti, če ga ni poslal sam bog Horus, Amenov sin z jastrebjo glavo?

Kmalu so na vse to za trenotek pozabili, ko se je zvedelo, da kraljevski par prihaja v veliko belo dvorano, kjer se hoče pokazati ljudstvu in sprejeti poklone plemenitašev, poglavarjev in kapitanov. Stopaje po pokriti poti, ki je vodila iz Hathorinega templja, so se naprej prikazali duhovniki, prepevaje po poti; in za njimi reditelji slavnosti, točaji in klicarji. Nato je prišel, obdan od svojih častnikov in stražnikov princ Abi, v spremstvu svojega vezirja Kakuja, tistega moža, o katerem so pravili, da je faraona začaral v smrt.

Ves blesk in sijaj njegove bele obleke, katera je bila, kakor so mnogi pripomnili, oškropljena s krvjo, in tudi kraljevska krona, ki je tedaj prikratk počivala na njegovi grobi, okrogli glavi, ni mogla prikriti tistim, ki so ga opazovali, da ženinu ni lahko pri srcu. Ko je stal in se priklanjal v odgo-

vor na vdane klice množice, je žezlo trepetalo v njegovi roki, njegove ustnice so bledele in se tresle. Smehljal se je in priklanjal, dokler niso klici slednjič zamrli in je zavladala na trgu tihota.

Abi je bil pozabljen, čakali so, da pride kraljica; dasi ni oznanjal njenega prihoda noben klicar, je vendar vsako srce izmed tisocev čutilo, da se bliža. Glej, tamkaj stoji! Gledali so zelo pozorno in vendar ni nihče videl, kdaj je prišla, gotovo zato, ker so sence bile tako goste. Nena-doma je stala tamkaj, popolnoma sama ob stopnicah pred prestolom in — o! — bila je drugačna, nego so pričakovali. Ni nosila krasne obleke, marveč je bila odeta s snežnobelim, preprostim oblačilom, ki je bilo globoko izrezano na prsih, obsvetljenih od žarkov zahajajočega solca, ki je sijalo v dvorano, tako da je mogel vsakdo videti temno znamenje v obliki križa življenja, ki je bilo nje čudežni rojstni znak. Samo dva nakita sta jo krasila, dvojna kraljevska ka-čica iz zlata z rdečimi očmi pod visokim belim naglavjem, ki ga ni smel nositi nihče razen nje, dvojna krona Zgornjega in Spodnjega Egipta in vseh podložnih dežel, ter

v njeni roki žezlo iz zlata z lotosovim cvetom iz safira na vrhu, tisto žezlo, o katerem je govorica širila čudovito pravljico.

Da, bila je drugačna. Pričakovali so, da bodo zagledali slabotno in blede žensko z očmi rdečimi od joka, z lici še vedno mokrimi od solz, žensko, ki jo je nesreča, lakota in smrtna groza upognila, da je prodala samo sebe zmagovalcu v zakon. A ni bilo tako, kakaj Amenova zvezda ni še nikoli niti približno tako lepo sijala, še nikoli niso videli tolikega veličastja v teh globokih modrih očeh, ki so jim zrle skozi dušo, kakor da berejo skrivnosti slednjega srca. Nje visoka in ljubka postava ni bila shirala, nje lica so bila zdravo rdeča; moč in visočanstvo je velo okrog nje, strah je bil pod nje nogami.

Sedaj se ni nihče oglašil; strmeli so vanjo in ona jim je, lahko se smehljaje, odgovarjala s svojim mirnim pogledom, dokler niso njih glave, klonile pred njenimi očmi. Tedaj pa se je slednjič sredi te mrtve, mučne tišine, ki si je nihče ni upal premotiti, obrnila in slišali so šum njene svilene obleke na alabastrovih tleh.

GLADIATORJI

Zgodovinski roman iz leta 70. po Kristusu. —
Angleški spisal G. J. Whyte Melville. Prevedel Paulus.

Eska se ustavi in čaka.
Baklje zasijejo iz bližnje ulice in kmafu
se vsiplje hrupen spreved krog ogla in mimo
njega. Častilci Izide so bili, egiptovske bo-
ginje.

Udarjajoč cimbele, vihteč iskrece se bak-
lje in divje mahajoč z golimi rokami po zra-
ku so plesali debelolčni Izidini svečeniki be-
sne bakanalije po ulici pred podobo svoje bo-
ginje. Eni so bili gologlavi, drugi ovenčani z
lotusovim listjem in cvetjem; spet drugi so
nosili krinke, predstavljajoče psevole in dru-
ge živali, vsi pa so v svojem blaznem plesu
delali ene in iste skrivnostne kretnje, razum-
ljive njim samim.

Podoba boginje sta nosila na svojih ra-
menih dva debela svečenika Izidina, vsa mast-
na od olja, pohotnih lic in odurnega pogleda.
Kip je kazal postavno žensko, ovenčano z lo-
tusom in z lilijo v roki. Zlati in srebrni okra-
ski so bili navešeni po njeni valoviti obleki,
biseri in dragi kameni — darila njenih vne-
tih častincev, so ji krasiili vrat, prsi in roke.

Za njo so nosili znamenja, ki so predsta-
ljala njene lastnosti, med njimi kip njej po-
svečene krave iz ulitega srebra, z rogovi in
parklji iz zlata. Nosil ga je svečenik, popolno-
ma pijan.

Truma pijanih in razuzdanih Izidinih
svečnikov, nosilcev in debelih eunuhov se je
valila v sprevedu. Z razmršenimi lasmi, zno-
reli od vina, so divje plesali po ulici in od
časa do časa je kateri skočil iz vrste ter vla-
čil in silil gledalce, naj se pridružijo sprevo-
du in povečajo slovesnost.

Za njimi pa je drla pisana in raznolična
množica iz vseh rimskih slojev. Bogati in rev-
ni, stari in mladi, ponosni patriciji in umaza-
ni sužnji — vse je bilo pomešano v tej po-
hotni, razposajeni družbi, vse je vpilo, kriča-
lo, skakalo in plesalo kakor obnorelo za po-
dobo Izidino.

Krvavordeči žar bakelj pa je tudi osvet-
ljeval marsikak ponosen obraz iz krogov plem-
enitega rimskega ženstva, ki ni imelo do-
volj čuta spodobnosti, da bi se bilo sramova-
lo pijane, zloglasne in nebrzdane družbe.

In med najdivnejšimi razgrajajoč je za-
gledal Eska — Valerijo!

Ujela je njegov pogled, ko je šla mimo
njega. Rdečica jo je obšla, opazil jo je celo
pri krvavem svitu bakelj. Zdelo se je, da se
hoče za trenutek skriti za širokim hrbtno
svečenika, ki je korakal poleg nje. Toda koj
se je popravila ter ponosno in pobledelih lic
korakala mimo.

Ni imel mnogo časa, občudovati njeno po-
nosno lepoto, koje čar, da povemo resnico ni
ostal brez vtisa na njegovo srce.

Sprejaj pri glavi spreveda se je dvignil
nemir, spreved se je ustavil in zmešnjava je
zavrela na ulici.

Nosilci z bakljami so hiteli naprej, sre-
brna krava je parkrat padla z lesenega dro-
ga in vedno so jo spet pobrali in pritrdili, in
kip Izidin se je sumljivo zmajal na nosilih.
Pesem je utihnila, mesto nje pa so stoteri gla-
sovi kričali vse vprek, eni v jezi, a drugi vpra-
šujoče, spet drugi so zbijali šale. "Pusti jo!"
je nekdo kričal. "Držite jo!" je vpil drugi.
"Naj gre z nami! Je svetovalec pijan svečenik,
če je lepa in vredna, bo povečala svečanost,
ako pa je grda in nevedna, jo bo zadela bož-
ja jeza Izidina!"

"Pazite, kaj počenjate!" je svaril nek
previdnej. "Rimljanka je!" je ugalil nekdo.
"Barbarka!" je kričnil drugi. "Medijanka!"
"Španka!" — Perzijanka!" — "Zidinja!" —
"Židovsko dekle je!"

Nesrečni vzrok nemira in zmešnjave je
bilo mlado dekle, oblečeno v črno in z gostim
pajčolanom na licu. Krčevito se je zvijala v

rokah debelučatega, neokretnega eunuha,
ki jo je zagrabil kakor jastreb golobico in jo
krepko in neizprosno držal, kljub njenim mi-
lim prošnjam, naj jo izpusti.

Srečala je razgrajajoč na svojem potu
proti domu in se jim hotela mirno in neopaže-
no izogniti. Tesno se je stisnila k steni v obup-
ni nadi, da je nihče ne bo opazil in nadlego-
val. Toda preden se je še zavedla, jo je obko-
lila pohotna in razdivjana tolpa.

Njena obleka je bila raztrgana — njene
roke zatečene od sirovega nasilja eunuhove-
ga. Kljub temu je pa s pravo žensko sramež-
ljivostjo držala svoj pajčolan tesno ovit krog
lica in se je z neverjetno močjo branila, da
ga jej nihče ni mogel strgati.

Ko jo je eunuh zagrabil v svoji pijani ne-
brzdanosti in sklonil svojo zabuhlo lice nad
plašnim dekletom, se ji je nehotno izvil pre-
sunljiv krik iz prsi, četudi je čutila, da je
brezvspešno njeno klicanje in brezupen njen
položaj. Stoteri in stoteri glasovi so ji odgo-
vorili v zaničljivem, divjem posmehu.

Spadon — to je bilo eunuhovo ime —
pač ni šutil, kako blizu je pomoč, kako kma-
lu ga bo zadela zaslužena kazen in mu dala
okusiti, na kar je bil že zdavnaj pozabil —
moč in težo silne moške pesti.

Na prvi klic dekletov je planil Eska sko-
zi gnečo. S tremi, štirimi mogočnimi sunki si
je napravil pot do napadalca, da so pijani
gledalci odletavali kakor snopje.

Težko je padla njegova roka na debela
Spadonova ramena in mirno, pa odločno mu
je rekel, da naj izpusti svojo žrtev.

Eunuh se mu je predrzno zasmejal in
ziniš sirovo šalo.

Valerija se ni mogla ustavljati — nepre-
magljiva sila jo je gnala, prerila se je skozi
množico, da vidi, kaj se godi. In še dolgo po-
zneje se je naslajala ob spominu na prizor,
ki se je v tem trenutku nudi njim očem.

V krvavordečem svitu bakelj je stal vit-
ki in ponosni Eska, kakor kip utišenega po-
luboga, grozeče, z nevoljo in jezo na čelu in
nepremagljivo silo v vsaki črti svojih kakor
iz jekla ulitih udov. Komaj za roko oddaljen
od njega pa je stal debeli in ostudni Spadon,
s svojim širokim, mastnim licem, polnim po-
hotnosti in čutne nasladnosti, med katero se
je mešala neka zlobna hudobnost in bojaz-
ljiva strahopetnost. V njegovem objemu se je
zvijalo dekle s stegnjenimi rokami, uprtimi ob
njegove prsi, z obrazom, obrnjenim v stran
in v vsaki črti svoje postave izražajoč skraj-
no grozo in nevoljo ter stud. Okrog teh treh
oseb pa so se režala razpaljena lica, so se bu-
tali komolci in so plesale divje, bakanalske
postave — ves prizor pa so obsevale plapo-
lajoče baklje s svojim krvavim, negotovim
bleskom.

Z nepopisno napetostjo je čakala Vale-
rija na izid.

"Pusti jo!" je ponovil Eska, grozeče in
odločno, kakor človek, ki je vsak hip pri-
pravljen, da udari. In krepkeje je stisnil ra-
mena eunuha, da so se mu prsti kakor žele-
zo zagreblji v omehkušeno meso.

Spadon je zatulil od jeze in strahu, iz-
pustil dekle, ki se je tesno oklenilo svojega
branitelja, nato pa glasno zakričal:

"Pomagajte! Pomagajte, pravim!"

Obupno se je ozrl po tovariših.

"Ali boste pripustili, da skruni svečeni-
ka in žali boginjo? — Doli z njim! Doli z
njim, tovariši, in držite ga!"

Ni bilo dvoma, če bi bil Eska padel, bi
ne bil več vstal. Ker že so ti svečeniki gro-
zeče tiščali vanj z divjim krikom in plame-
nečimi očmi in njihova razposajena drznost
se je prelivala v krvočnost.

A. Grdina & Sons

TRGOVINA S POHIŠTVOM IN POGREBNI ZAVOD

6017-19 Sa. Clair avenue in

1053 — E. 62nd St., ... Cleveland, Ohio.

TELEFONSKA SLUŽBA DAN IN NOČ!

Randolph 1881 ali Randolph 4550

PODRUŽNICA:

15303 — Waterloc Road — Phone Eddy 5849

Ne zanemarjajte svojih oči!

Obrnite
ako vam pe-
Mi vas o-
z očali

se na nas,
šajo oči.
premimo
katere

tudi popravljamo in zamenjamo stekla.
Že 40 let pri temu podjetju.
OPTIČNI ODDELEK
John Novak-ova lekarna 1724 So. Ashland Ave.
CHICAGO, ILL.

BOLJŠE DELO ZO- BOZDRAVLSTVA ZA MANJ NOV- CEV.

Ako imate kaj sitnosti
s svojimi zobmi, je naj-
bolje, če jih daste popra-
viti predno greste na do-
pust ali počitek. Ako jih
zdaj ne daste popraviti,
se vam bo to odtegnilo,
ker na potovanju ali od
doma, ni misliti na zobo-
zdravnika.

Mi popravimo vaše zo-
be v kratkem času, da bo-
ste zadovoljni.

Preiščemo in ocenimo
zastojni — Postrežnice.
Phone 4854.

BURROWS

ZOBOZDRAVNIK
D'Arcy Bldg. 2 nadstrop-
je.

Odprto vsaki dan in zvečer ob nedeljah do poldne.
Vogel Chicago in Van Buren ceste. Joliet, Ill.

WESTERN PLAYER ACTION CO.

Manufacturers of Player Pianos.
2055 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Fonografe, plošče in role v vseh
jezikih. — Razne instrumente.
Ne zavrzite stare pianie, ker mi
vam z njih napravimo nove. —
Prihranite si denar, pokličite nas, podatki brez-
plačno. — Pianie uglašujemo zanesljivo.

VAŽNO NAZNANILO

Cenjenim rojakom vljudo naznanjam, da sem z dne 1. de-
cembra PRESELIL svojo notarsko pisarno na 4905 Butler St.,
kjer se bom v bodoče poleg notarskega posla bavil tudi s pro-
dajanjem hiš in splošne zavarovalnice (Real Estate and Insur-
ance). Kdor želi priti osebno k meni, naj vzame pri Pennsylv-
ania postaji na 11. cesti poulično karo št. 95 in naj izstopi na
49. cesti. Kakor do sedaj, tako bom tudi v bodoče sprejemal v
izvršilo raznovrstne notarske posle za Ameriko ali stari kraj.
Pojasnila dajem zastoj.

Anton Zbašnik

JAVNI NOTAR, PITTSBURGH, PA.
4905 Butler St.,

SLOVENSKE GOSPODINJE

so prepičane, da dobijo pri meni najboljše, najčistejše in najce-
nejše — MESO IN GROČERIJU — istotako vse vrste drugo
svetle in prekajeno meso, ter vse druge predmete, ki spadajo v
področje mesarske in gročerijske obrti.

JOHN N. PASDERTZ

Cor. Center and Hutchins Street, JOLIET, ILL.
Chicago telefon 2917.

JOSEPH PAVLAK

PRVI SLOVENSKI POGREBNIK IN EMBALMER
V CHICAGO.

Na razpolago noč in dan. — Najboljši avtomobili za po-
grebe, krste in ženitovanja. — Cene zmerne.

1814 — So. Throop Street, Chicago.
Phones: CANAL 5903 in 5666.

S. P. D. Sv. Mohorja

USTANOVLJENA V CHICAGO, ILL., 31. DEC. 1921,

Sedež Chicago, Illinois.

Predsednik, Louis Zelenikar, 1849 W. 22nd St.
Podpredsednik, Andrew Glavach, 1844 W. 22nd Pl.
Tajnik, Anton Stonich, 1834 West 22nd Place.
Zapisnikar, Joseph Kobal, 1901 W. 22 Str.
Blagajnik, Frank Banich, 1902 W. 22nd St.
Društveni zdravnik Dr. J. E. Ursich, 1901 West 22nd St.
Duhovni vodja Rev. P. Kazimir Zakrajšek, O. F. M.

NADZORNI ODBOR:

John Densha, John Starc in Mary Sluga.

POROTNI ODBOR:

John Terselich, Louis Duller in John Kosmach st.

Organizator, Frank Kobal.

URADNO GLASILO: "AMER. SLOV. — EDINOST"

Družba zboraže vsako prvo sredo ob 8. uri zvečer v

cerkveni dvorani sv. Stefana na 22nd Place in Lincoln

ulici.

Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od

12. do 55. leta starosti. Pristop v družbo je samo en do-
lar. Družba plačuje \$7.00 na teden bolniške podpore, za
kar se plačuje po 50c. na mesec mesečnine. To je izvan-
redna ugodnost za vsakega Slovence v Chicago. Rojaki
pristopajte v to domačo družbo!

Za vsa pojasnila glede družbe in njenega poslovanja
se obrnite na družabnega tajnika ali pa predsednika.

IZ URADA SLOV. PODPOR. DR. SV. MOHORJA.

Chicago, Ill.

Tem potom se uradno naz-
nanja, vsem članom in člani-
cam, da je bilo na zadnji red-
ni mesečni seji 3. maja enoglas-
no sklenjeno, da se naše redne
mesečne seje spremenijo iz pr-
ve nedelje v mesecu na prvo
sredo vsakega meseca ob pol-
8. uri zvečer v navadnih pro-
storih.

Torej prihodnja redna mese-
čna seja se vrši prihodnjo sre-
do večer dne 3. junija ob pol-
8. uri zvečer. Toliko v blagohotno

pojasnilo.

Obenem apeliram na vse čla-
ne in članice, da naj vsak malo
poagitrira za nove člane (ice).
Pripljite na prihodnjo sejo
vsak, kateri le more vsaj ene-
ga novega člana. Naša dolž-
nost bratje in sestre je, da vsi
delamo za napredek naše druž-
be. Zato paj vsak izmed nas
gleda, da bo v bližnji bodočo-
sti nekaj storil za njen napre-
dek.

S bratskim pozdravom,
Anton Stonich, tajnik.

PISANO POLJE

J. M. Trunk.

Stalna publicia pri sociali-
stih, tudi pri naprednjakih, li-
beralcih, sploh pri vseh, ki na-
sprotujejo krščanskemu svet-
ovnemu naziranju, je da "zna-
jo pravilno misliti. . . rabijo
možgane. . . gledajo jasno. . .
so prosvitljeni. . ." kar seve
znači in to pogostoma tudi po-
udarjajo, da se vsi drugi zaru-
kani butelni. V teku 40 let sem
imel dosti borb z raznimi taki-
mi ljudmi. Ko mu je zmanjka-
lo dokazov, se je mogočno po-
stavil, da zna misliti itd. in ti
zabrusil v obraz, da si ti du-
ševni revček. Tako je pri pri-
prostitih in tudi "študiranih" lju-
deh, ako so se oklenili materia-
lističnega naziranja. Pripo-
znam, da je tudi med temi do-
sti bistrih glav a meni prav nič
ne imponira, če se ima kdo sa-
mega sebe za edino modrega. . .
druge pa za idiote. Pri "štu-
diranih" vem, in imam iz last-
nih doživljajev več slučajev,
da so v šolah, kjer je bilo tre-
ba znati hudo pravilno misliti,
v mišljenju klaverno podlegli. . .
igrali vlogo žalostnih vitezev,
a par let pozneje, ko so se na-
srkali nekaj protiverskega du-
ha, so bili pa veliki junaki, misli.
in zaničevalno zrl na
druge kot puhle glave.

Poglejte v nasprotne liste,
na vsaki strani, v vsakem član-
ku, dopisu, razpravi. . . bote
zadeli na ta pojav. Modrijan
Sokrat je duševni velikan, ker
je zatrdel, "da ve, da ničesar
ne ve," moderni brezverski mo-
drijani se imajo za večje mo-
drijane, ker zatrdjujejo, "da
znajo misliti, seve vse vedo. . .
in imajo vse druge, ki niso njih
nazorov, za — bebee. Tudi to
je evolucija, po domače reče-
no — duševna prevzetnost.

Prosveta sicer možato zatra-
juje, da ima človek vse narav-
ne sile v rokah, in ima pravico
tudi do narave samo pri kontro-
li, pa le javka, če kak tarna-
do strahovito udari in govori o
strašni šibi. Meni, da se Bog
ne zmeni za naše mravljišče, se
nam smeje in nima do nas naj-
manjšega usmiljenja. Kadar
jim kaže, se postavijo sami na
mesto, ki pripada le Bogu, ko
pa vidijo, kakšni pritlikovci so,
vsi obnemoglj, potem jadiku-
jejo. Se briga Bog, se in se bo
pobrigal tudi za Vaše zasmeho-
vanje. Čakajte malo!

Ljubitel kolone "Zarkomet"
iz Bellaire, O., pravi, da se ne-
ki Trunk zaletava v Zarkomet
in meni: "Ali je tako neprevi-
den? Ne ve li, kaj se pripeti
sajam, ki se mešajo z iskra-
mi?" Tako v Prosveti št. 113.

Hvala prisrčna za svarilo in o-
pomin. Upam, da ste pošteno

mislili, kar ste zapisali, in ste
me res hoteli opomniti, naj bom
previden. Ponovna hvala. Sa-
je so se pa že precej pomešale
med iskre. Ni več pomoči. Ako
iskre saje požgejo, in na to ste
moral misliti, bo pač saj ko-
neec, je prepozno, ne izda nobe-
no svarilo za previdnost. Bi i-
meli prej priti. Iskre pa dozda
saj še niso požgale, tudi saje
isker ne zadušile. Ali bodo v
bodoče, če se še mešam med is-
kre, iskre saje požgale, niti jaz
niti Vi ne vemo, vem le to, da
moje saje isker ne bodo udu-
šile, za to bo že zeleni skrbel.

Previden pa bom, še enkrat
hvala.

Dovolite pa, da pri ti priliki
opomnim, da ste se motili ko
ste "opomin" poslali Prosveti.
"Iskrarji" so v Del. Sloveniji,
Prosvete ima samo "Zarkome-
tarje." Oprostite. Drugič bi jaz
pa "iskrarjem" in "Zarkome-
tarjem" svetoval, na svojo robo
malo bolj "sfiksajo." Ne bavim
se še dolgo s temi duševnimi
proizvodi, a na kar sem dozda
naletel, ja ali zelo grobega ka-
libra, ali pa — pleh, ki se la-
ko sliši v vsaki beznici. Enako
bi si drznil še pripomniti, naj
se rabi uma svetli meč, nikakor
ne — kol. Toraj, živele iskre,

pereant — saje. Pa se menda
ja ne bote umazali, preden sa-
je požgete???

Prosveta sicer možato zatra-
juje, da ima človek vse narav-
ne sile v rokah, in ima pravico
tudi do narave samo pri kontro-
li, pa le javka, če kak tarna-
do strahovito udari in govori o
strašni šibi. Meni, da se Bog
ne zmeni za naše mravljišče, se
nam smeje in nima do nas naj-
manjšega usmiljenja. Kadar
jim kaže, se postavijo sami na
mesto, ki pripada le Bogu, ko
pa vidijo, kakšni pritlikovci so,
vsi obnemoglj, potem jadiku-
jejo. Se briga Bog, se in se bo
pobrigal tudi za Vaše zasmeho-
vanje. Čakajte malo!

Ljudje smo se dolžni ljubiti
med seboj, pa ne sovražiti.

Phone: CANAL 5087 Res. SEELEY 3629

Zobozdravnik z X žarki

DR. G. E. FINCH

vsa v to stroko spadajoča dela izvršuje točno in
solidno. Zobe izruje popolnoma brez bolečin po novi
metodi.

PREPRIČAJTE SE : — : CENE NIZKE

DELO PRVOVRSTNO

O njegovem solidnem delu se prepričajte pri
njegovih slovenskih pacientih

V poslopju Illington gledališča — 2118 W. 22nd St.
CHICAGO, ILL.

Ordinira dop. 9. — 12. pop. 2. — 8.

FRANK GRILL

Edina slovenska mlekar-
na SVOJI K SVOJIM
Razvaja mleko na dom
točno vsaki dan.

1818 — West 22nd St.
CHICAGO, ILL.

Slovenci podpirajte slovensko
podjetje.

KVALITETA — TOČNOST
— POŠTENJE

A. F. WARHANIK

zanesljivi lekarnar — zaloga
fotografičnih potrebščin.

2153 W. 22nd Str.,
vogal Leavitt ceste.

CHICAGO, ILL.